

บทที่ 4

ผลตอบแทนของการลงทุนปลูกเมล็ดโอสถ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนปลูกเมล็ดโอสถในบทนี้เป็นการนำข้อมูลต้นทุนและรายได้จากการปลูกเมล็ดโอสถในบทที่ 3 มาทำการศึกษาถึงผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงเพื่อจะได้อธิบายว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนคุ้มค่างบเงินลงทุนหรือไม่

ลักษณะการวิเคราะห์ผลตอบแทน

การลงทุนปลูกเมล็ดโอสถเป็นการลงทุนในระยะเวลายาวนาน ต้นทุนและรายได้เกิดขึ้นในปีเดียวกัน การคำนวณผลตอบแทนจึงใช้ต้นทุนและรายได้ที่เกิดขึ้นในปีนั้น ๆ การวิเคราะห์ผลตอบแทนจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน

เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกเมล็ดโอสถ ที่มีผลทำให้เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิจากการปลูกเมล็ดโอสถมากน้อยเพียงใด จะใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1.1 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

การคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของการลงทุนในการปลูกเมล็ดโอสถหรือการหาอัตราส่วนผลกำไรต่อเงินลงทุน คือ การนำผลกำไรที่เกษตรกรจะได้รับเปรียบเทียบกับเงินลงทุนที่ได้เข้ามาลงทุน

กำไรสุทธิ คือ กำไรที่ได้จากการปลูกเมล็ดโอสถ สำหรับยอดทุนที่นำมาคำนวณอัตราส่วนนี้ใช้ยอดเงินลงทุนในวันจัดอุปกรณ์แรกเริ่มทั้งหมด

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุนเริ่มแรก}}$$

1.2 อัตราค่าโรลู่ทรีต่อต้นทุนการปลูก

การคำนวณอัตราค่าโรลู่ทรีต่อต้นทุนการปลูก คือ การนำผลกำไรที่เกษตรกรได้รับเปรียบเทียบกับต้นทุนการปลูกทั้งหมด ซึ่งแบ่งออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราค่าโรลู่ทรีต่อต้นทุนการปลูก} = \frac{\text{กำไรลู่ทรี}}{\text{ต้นทุนการปลูก}}$$

ต้นทุนการปลูก คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการปลูกแกลดดีโอสล

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านรายได้อัตราและค่าใช้จ่าย

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านรายได้อัตราและค่าใช้จ่ายของเกษตรกร จะทำให้ทราบถึงความสามารถในการได้มาซึ่งรายได้อัตราที่เพียงพอต่อการชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างน้อยเพียงใด และกำไรลู่ทรีจะคงเหลืออยู่เท่าใด ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้อัตราเปลี่ยนแปลงไป เกษตรกรจะสามารถปรับปรุงค่าใช้จ่ายส่วนใดบ้าง ซึ่งจะช่วยให้กำไรเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างน้อยเพียงใด จะใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

2.1 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้อัตรา

เป็นอัตราส่วนแสดงการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตและรายได้อัตรา ซึ่งจะบอกให้ทราบว่าในการดำเนินการผลิตต่าง ๆ จะเสียค่าใช้จ่ายในการประกอบการผลิตอย่างน้อยเพียงใด และคิดเป็นสัดส่วนเท่าใดของรายได้อัตรา

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้อัตรา} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งหมดในการผลิต}^1}{\text{รายได้อัตรา}}$$

ค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งหมดในการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนผันแปรจากการปลูกแกลดดีโอสล

¹ ส้มคักดี เพียบพร้อม, การจัดการฟาร์ม, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526) หน้า 13

รายได้รวม คือ รายได้จาก การปลูก แกลดดิโอสส์

2.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวม

เป็นอัตราส่วนแสดงการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายคงที่ในการผลิต และรายได้รวม ซึ่งจะบอกให้ทราบว่าในการดำเนินการผลิตจะมีค่าใช้จ่ายคงที่มากน้อยเพียงใด และคิดเป็นสัดส่วนเท่าใดของรายได้รวม

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิต}^2}{\text{รายได้รวม}}$$

ค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนคงที่จากการปลูก แกลดดิโอสส์

2.3 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวม

เป็นอัตราส่วนแสดงการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิต และรายได้รวม ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการผลิต

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิต}^3}{\text{รายได้รวม}}$$

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นต้นทุนผันแปรรวมกับส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่

² ลัมศักดิ์ เพ็ญพร้อม, การจัดการฟาร์ม, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526) หน้า 13

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14

3. การวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด

เป็นการวิเคราะห์ที่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว เนื่องจากการปลูกแกลดีโอสส์มีต้นทุนที่ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ซึ่งต้นทุนทั้งสองประเภทนี้ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสด และค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด ก้าวไรที่เกิดจากการนำค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดหักออกจากรายได้รวม เรียกว่า ก้าวไรเงินสด ซึ่งก้าวไรเงินสดนี้จะช่วยให้เกษตรกรเห็นถึงตัวเงินที่ได้รับจากการปลูกแกลดีโอสส์ และสามารถใช้จ่ายก้าวไรเงินสดเป็นองค์ประกอบช่วยในการตัดสินใจที่จะลงทุนปลูกแกลดีโอสส์ต่อไปหรือไม่

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{ก้าวไรเงินสด} = \text{รายได้รวม} - \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}$$

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการปลูกแกลดีโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เอง

การปลูกแกลดีโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เองในปีการเพาะปลูก 2529-30 ขยายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 56,052.88 บาท ต้นทุนการปลูกทั้งหมดในปีแรกเฉลี่ยไร่ละ 25,546.16 บาท ทำให้มีก้าวไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 30,506.72 บาท สำหรับการปลูกในปีต่อไปจะมีต้นทุนการปลูกทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 7,163.41 บาท และก้าวไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 48,889.47 บาท ตารางที่ 4.1 แสดงรายได้และค่าใช้จ่ายในการปลูกแกลดีโอสส์ โดยขยายหัวพันธุ์เอง โดยนำรายละเอียดมาวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน

$$1.1 \text{ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในปีแรก} = \frac{30,506.72}{8,775.00}^4 = 3.48$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในปีต่อไป} = \frac{48,889.47}{8,775.00} = 5.57$$

⁴ จากภาคผนวก ข. ตารางที่ 12, หน้า 130

ตารางที่ 4.1 รายได้และค่าใช้จ่ายในการปลูกเมล็ดโอสถ์โดยขยายหัวพันธุ์เอง สำหรับ
ปีการเพาะปลูก 2529-30

รายการ	การปลูกเมล็ดโอสถ์ โดยขยายพันธุ์เอง ในปีแรก	การปลูกเมล็ดโอสถ์ โดยขยายพันธุ์เอง ปีต่อไป
1. รายได้รวม (บาท/ไร่)	56,052.88	56,052.88
2. ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	24,975.51	6,592.76
3. ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	570.65	570.65
4. ต้นทุนการปลูกทั้งหมด (บาท/ไร่)(2+3)	25,546.16	7,163.41
5. กำไรสุทธิ (บาท) (1-4)	30,506.72	48,889.47
6. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดส่วนต้นทุนผันแปร (บาท)	22,487.32	5,145.78
7. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดส่วนต้นทุนคงที่ (บาท)	40.26	40.26
8. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลด (บาท) (6+7)	22,527.58	5,186.04
9. กำไรเงินลด (บาท) (1-8)	33,525.30	50,866.84
10. เงินลงทุนเริ่มแรก (บาท)	8,775.00	8,775.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2	อัตราค่าวัสดุที่ต้นทุนการปลูกในปีแรก	=	$\frac{30,506.72}{25,546.16}$
		=	1.19
	อัตราค่าวัสดุที่ต้นทุนการปลูกในปีต่อไป	=	$\frac{48,889.47}{7,163.41}$
		=	6.82

จากการคำนวณความสามารถในการหากำไรของการปลูกแก๊สโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์ของในปีแรกมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 348 และให้อัตราค่าวัสดุที่ต้นทุนการปลูกร้อยละ 557 และในปีต่อไปให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 119 และให้อัตราค่าวัสดุที่ต้นทุนการปลูกร้อยละ 682

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพด้านรายได้และค่าใช้จ่าย

2.1	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวมในปีแรก	=	$\frac{24,975.51}{56,052.88}$
		=	0.45
	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวมในปีต่อไป	=	$\frac{6,592.76}{56,052.88}$
		=	0.12
2.2	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวมในปีแรก	=	$\frac{570.65}{56,052.88}$
		=	0.01
	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวมในปีต่อไป	=	$\frac{570.65}{56,052.88}$
		=	0.01
2.3	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมในปีแรก	=	$\frac{25,546.16}{56,052.88}$
		=	0.46
	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมในปีต่อไป	=	$\frac{7,163.41}{56,052.88}$
		=	0.13

ในการปลูกแกลดโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรก พบว่ารายได้ที่เกษตรกรได้รับทุก ๆ 1 บาท จะเป็นต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น 0.46 บาท โดยเป็นการจ่ายค่าไปจ่ายในส่วนต้นทุนผันแปร 0.45 บาท และส่วนต้นทุนคงที่ 0.01 บาท แสดงว่าในจำนวนรายได้ทุก ๆ 1 บาท จะมีกำไรสุทธิ 0.54 บาท

สำหรับการปลูกแกลดโอสส์ในปีต่อไปพบว่ารายได้ทุก ๆ 1 บาทจะเป็นต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น 0.13 บาท เป็นค่าไปจ่ายในส่วนต้นทุนผันแปร 0.12 บาท และส่วนต้นทุนคงที่ 0.01 บาท และมีกำไรสุทธิ 0.87 บาท

3. การวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด

กำไรเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ในปีแรก	= 56,052.88 - 22,527.58
	= 33,525.30 บาท
กำไรเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ในปีต่อไป	= 56,052.88 - 5,186.04
	= 50,866.84 บาท

จะเห็นได้ว่าการปลูกแกลดโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรกมีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกร้อยละ 119 และเมื่อพิจารณาถึงกำไรเงินสดจะมีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกมากขึ้น คือ $\frac{33,525.30}{25,546.16}$ เท่ากับ 1.31 หรือร้อยละ 131 หมายถึง ต้นทุนการปลูกแกลดโอสส์ทุก ๆ 100 บาท จะได้รับกำไรในรูปของกำไรเงินสด 131 บาท

สำหรับการปลูกแกลดโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เองในปีต่อไป มีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกร้อยละ 682 และเมื่อพิจารณาถึงกำไรเงินสด จะเห็นว่า มีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกมากขึ้น คือ $\frac{50,866.84}{7,163.41}$ เท่ากับ 7.10 หรือร้อยละ 710 หมายถึง ต้นทุนการปลูกแกลดโอสส์ทุก ๆ 100 บาท จะได้รับกำไรในรูปของกำไรเงินสดร้อยละ 710

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการปลูกแกลดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

การปลูกแกลดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ในปีการเพาะปลูก 2529-30 รายได้รวมทั้ง-หมดเฉลี่ยไร่ละ 30,003.02 บาท ต้นทุนการปลูกทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 13,926.29 บาท ทำให้มีกำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 16,076.73 บาท ตารางที่ 4.2 แสดงรายได้และค่าใช้จ่ายในการปลูกแกลดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ โดยนำรายละเอียดมาวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 รายได้และค่าใช้จ่ายในการปลูกเมล็ดโอสลโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30

รายการ	การปลูกเมล็ดโอสลโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่
1. รายได้รวม (บาท/ไร่)	30,003.02
2. ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	13,695.22
3. ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	231.07
4. ต้นทุนการปลูกทั้งหมด (บาท/ไร่) (2 + 3)	13,926.29
5. กำไรสุทธิ (บาท) (1 - 4)	16,076.73
6. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุนผันแปร (บาท)	10,401.93
7. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุนคงที่ (บาท)	-
8. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (บาท) (6 + 7)	10,401.93
9. กำไรเงินสด (บาท) (1 - 8)	19,601.09
10. เงินลงทุนเริ่มแรก (บาท)	2,625.00

ศูนย์วิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน

$$\begin{aligned}
 1.1 \text{ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} &= \frac{16,076.73}{2,625.00^5} \\
 &= 6.12 \\
 1.2 \text{ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูก} &= \frac{16,076.73}{13,926.29} \\
 &= 1.15
 \end{aligned}$$

จากการคำนวณความสามารถในการหากำไรของการปลูกแกลดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 612 และให้อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกร้อยละ 115

2. การวิเคราะห์สัดส่วนสภาพต้านทานโรคและค่าใช้จ่าย

$$\begin{aligned}
 2.1 \text{ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายไร่รวม} &= \frac{13,695.22}{30,003.02} \\
 &= 0.46 \\
 2.2 \text{ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายไร่รวม} &= \frac{231.07}{30,003.02} \\
 &= 0.01 \\
 2.3 \text{ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายไร่รวม} &= \frac{13,926.29}{30,003.02} \\
 &= 0.47
 \end{aligned}$$

ในการปลูกแกลดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ พบว่ารายได้ที่เกษตรกรได้รับทุก ๆ 1 บาท จะเป็นต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น 0.47 บาท โดยเป็นการจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนผันแปร 0.46 บาท และค่าใช้จ่ายในส่วนต้นทุนคงที่ 0.01 บาท แสดงว่าในจำนวนรายได้ที่ได้รับทุก ๆ 1 บาท จะมีกำไรสุทธิ 0.53 บาท

⁵ จากภาคผนวก ค. ตารางที่ 11, หน้า 141

3. การวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด

กำไรเงินสด = 30,003.02 - 10,401.93
 เจ็ดต่อไร่ 19,601.09 บาท

การปลูกเมล็ดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกร้อยละ 115 และเมื่อพิจารณาถึงกำไรเงินสด จะมีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูกมากขึ้น คือ $\frac{19,601.09}{13,926.29}$ เท่ากับ 1.41 หรือร้อยละ 141 หมายถึง ต้นทุนการปลูกเมล็ดโอสส์ทุก ๆ 100 บาท เกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโอสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่จะได้รับกำไรในรูปของกำไรเงินสด 141 บาท

สรุปผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนปลูกเมล็ดโอสส์

การลงทุนปลูกเมล็ดโอสส์ของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เอง และเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ ที่นำมาศึกษานี้ ผลการวิเคราะห์พบว่าผลตอบแทนจากการปลูกเมล็ดโอสส์ของเกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโอสส์โดยขยายหัวพันธุ์เองในปีการปลูก 2529-30 สูงกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูก การวัดสถานภาพด้านรายได้และค่าใช้จ่าย และผลตอบแทนในรูปของกำไรเงินสด ส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนนั้นต่ำกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีผลกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่สูงของการวิเคราะห์ได้เปรียบเทียบกับตารางที่ 4.3 ตารางที่ 4.4 ตารางที่ 4.5 ตารางที่ 4.6 แผนภูมิที่ 4.1 และแผนภูมิที่ 4.2

สาเหตุที่การปลูกโดยขยายหัวพันธุ์มีผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกสูงกว่าการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีค่าใช้จ่ายในการปลูกสูงเมื่อเทียบกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการขายช่อดอก ซึ่งเกษตรกรปลูกด้วยหัวพันธุ์ขนาดเล็กหรือขนาดย่อย ช่อดอกที่ได้จึงมีขนาดเล็ก คุณภาพของช่อดอกไม่อยู่ในระดับที่ดี ราคาที่ขายได้จึงไม่สูงเหมือนเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองที่ไปหัวพันธุ์ขนาดใหญ่ปลูก แต่เมื่อรวมรายได้จากการขายช่อดอกและหัวพันธุ์แล้ว จะได้กำไรสูงพอที่เกษตรกรสามารถปลูกต่อไปได้

ส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีเนื้อที่ปลูกน้อย มีเงินลงทุนในอุปกรณ์การเกษตรน้อย เพราะใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนำผลกำไรมาเปรียบเทียบกับเงินลงทุน จึงมีผลตอบแทนสูง

ผลการวิเคราะห์ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการปลูกเมล็ดโอสถต้องการการดูแล
 อย่างดี จึงมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษามาก แต่เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนกับรายได้แล้ว มีผล-
 ตอบแทนที่อยู่ในระดับที่สูงมาก และคุ้มกับการลงทุน เกษตรกรหรือผู้ลงทุนอาจจะนำข้อมูลที่ได้
 สูงเหมือนเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายพันธุ์เองที่ใช้หัวพันธุ์ขนาดใหญ่ปลูก แต่เมื่อรวมรายได้จาก
 การขายยอดดอกและหัวพันธุ์แล้ว จะได้กำไรสูงพอที่เกษตรกรสามารถปลูกต่อไปได้

ส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนของเกษตรกรที่ปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองต่ำกว่าเกษตรกร
 ที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่ เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่มีเนื้อที่ปลูกน้อย มีเงินลงทุน
 ในอุปกรณ์การเกษตรน้อย เพราะใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนำผลกำไรมา-
 เปรียบเทียบกับเงินลงทุน จึงมีผลตอบแทนสูง

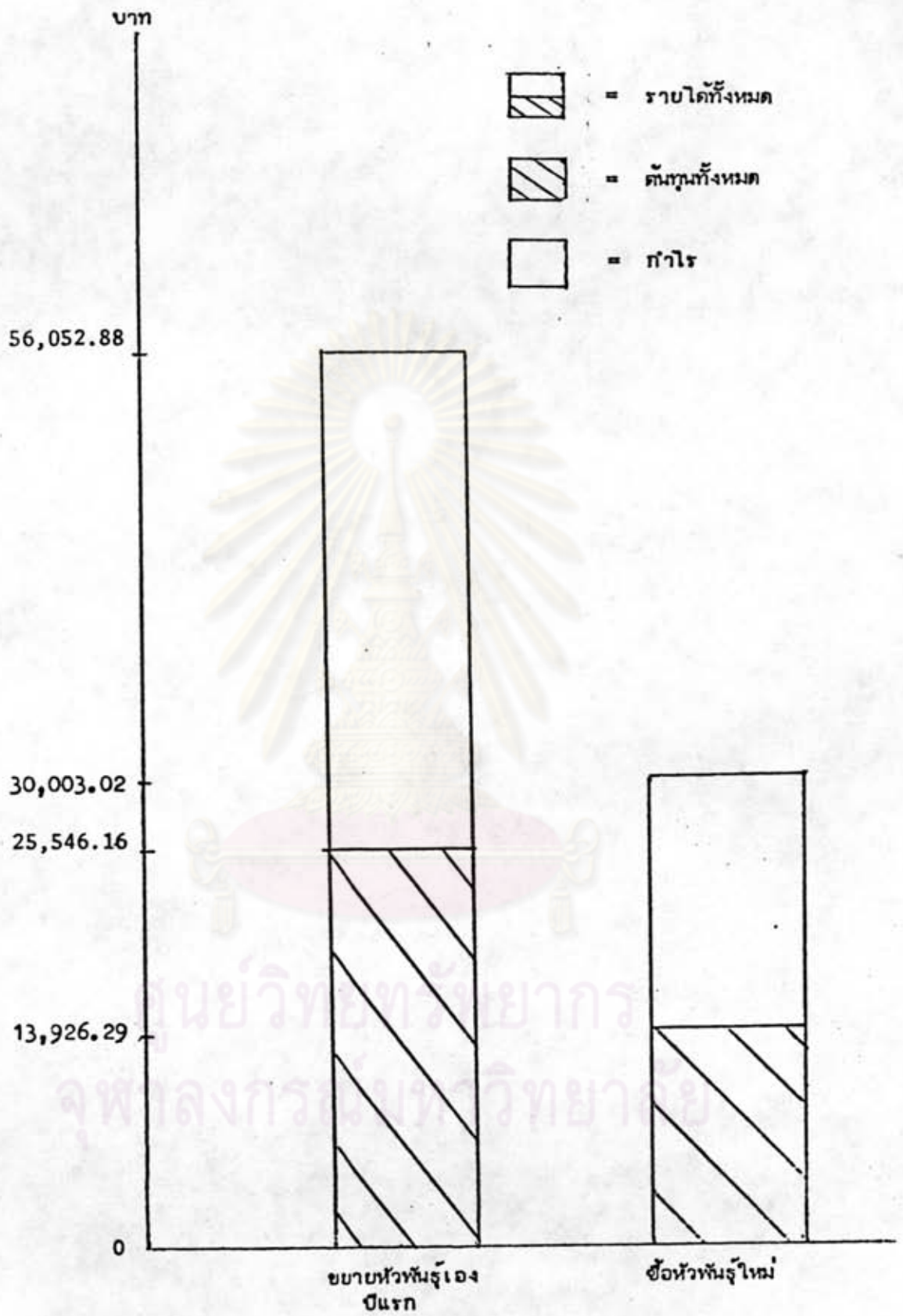
ผลการวิเคราะห์ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการปลูกเมล็ดโอสถต้องการการดูแล
 อย่างดี จึงมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษามาก แต่เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนกับรายได้แล้ว มีผล-
 ตอบแทนที่อยู่ในระดับที่สูงมาก และคุ้มกับการลงทุน เกษตรกรหรือผู้ลงทุนอาจจะนำข้อมูลที่ได้
 จากการวิเคราะห์ในบทนี้ไปใช้ในการตัดสินใจได้ และสิ่งสำคัญที่เกษตรกรและผู้ที่จะลงทุนต้อง
 คำนึงถึง คือ การดูแลรักษาเพื่อให้ได้ยอดดอกที่มีคุณภาพ การส่งเสริมการปลูกเมล็ดโอสถใน
 ปัจจุบันมีมากขึ้นเพื่อทดแทนการนำเข้า การปลูกให้ได้ยอดดอกที่มีคุณภาพที่ดีเกษตรกรจะไม่มีปัญหา
 ด้านการตลาดอย่างแน่นอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบรายได้อื่นและค่าใช้จ่ายในการปลูกแกลดิโอลัส สำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30 ของการปลูกโดยขยายพันธุ์เองในปีแรก และการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

รายการ	การปลูกโดยขยายหัวพันธุ์ เองในปีแรก		การปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ ใหม่	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
1. รายได้รวม (บาท/ไร่)	56,052.88	100	30,003.02	100
2. ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	24,975.51	45	13,695.22	46
3. ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	570.65	1	231.07	1
4. ต้นทุนการปลูกทั้งหมด (บาท/ไร่) (2+3)	25,546.16	46	13,926.29	47
5. กำไรสุทธิ (บาท) (1-4)	30,506.72	54	16,076.73	53
6. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุน ผันแปร (บาท)	22,487.32	40	10,401.93	35
7. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุน คงที่ (บาท)	40.26	-	-	-
8. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลด (บาท) (6+7)	22,527.58	40	10,401.93	35
9. กำไรเงินลด (บาท) (1-8)	33,525.30	60	19,601.09	65

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

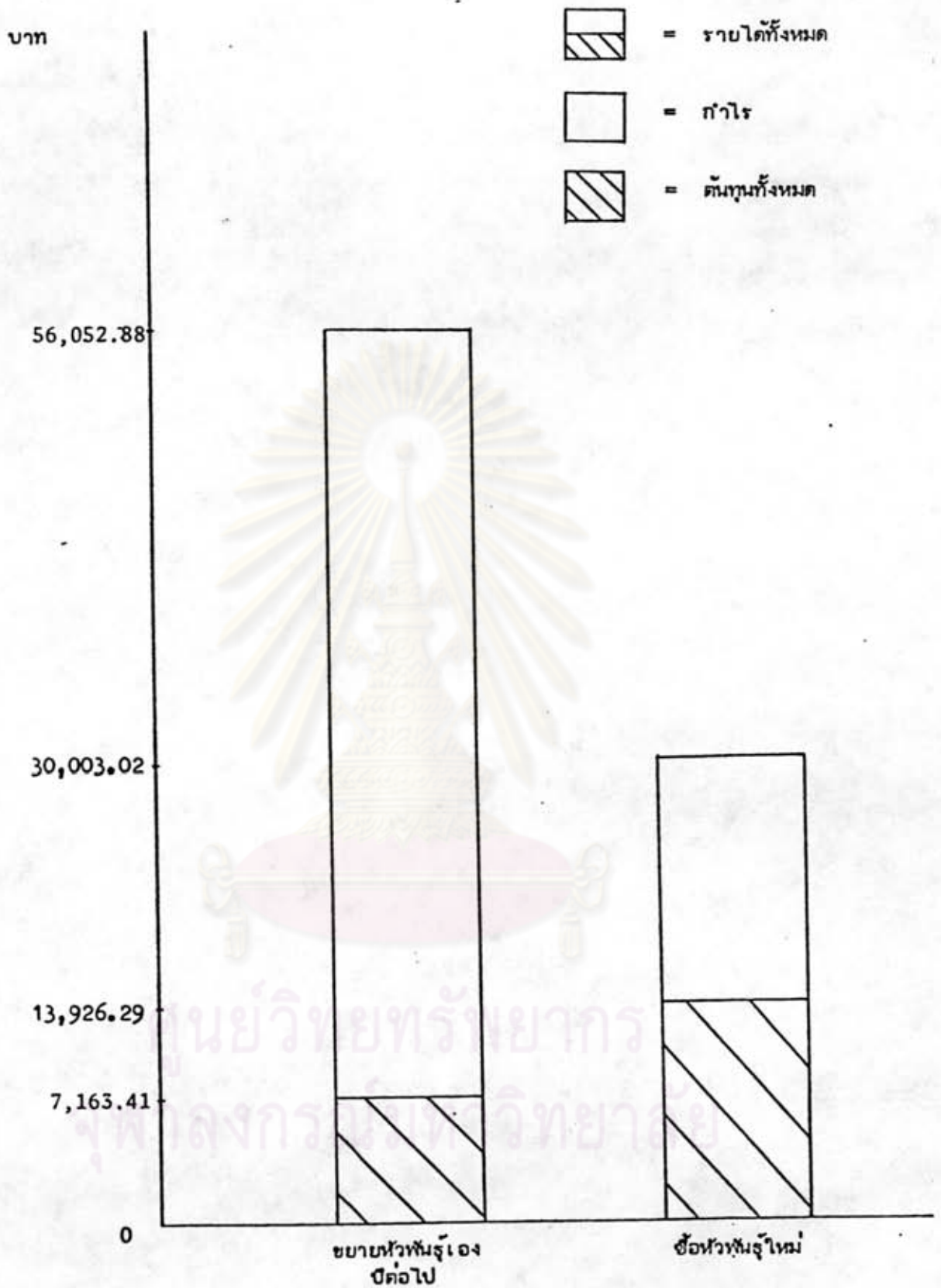

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงรายได้ ต้นทุนและกำไรสุทธิจากการปลูกเมล็ดโฮสส์ของเกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโฮสส์โดยขยายพันธุ์เองในปีแรก และเกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโฮสส์โดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายในการปลูกแกลดโอสส์ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30 ของการปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีต่อไป และการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

รายการ	การปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีต่อไป		การปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
1. รายได้รวม (บาท/ไร่)	56,052.88	100	30,003.02	100
2. ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	6,592.76	12	13,695.22	46
3. ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	570.65	1	231.07	1
4. ต้นทุนการปลูกทั้งหมด (บาท/ไร่)(2+3)	7,163.41	13	13,926.29	47
5. กำไรสุทธิ (บาท) (1-4)	48,889.47	87	16,076.73	53
6. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุนผันแปร (บาท)	5,145.78	9	10,401.93	35
7. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลดต้นทุนคงที่ (บาท)	40.26	-	-	-
8. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินลด (บาท)(6+7)	5,186.04	9	10,401.93	35
9. กำไรเงินลด (บาท) (1-8)	50,866.84	91	19,601.09	65

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.2

แสดงรายได้อ่างเก็บน้ำ ต้นทุน และกำไรสุทธิ จากการปลูกเมล็ดโอสถิของเกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโอสถิโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีต่อไป และเกษตรกรที่ปลูกเมล็ดโอสถิโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของการลงทุนปลูกเมล็ดโอสถีสสำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30 ของการปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรก และการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

รายการ	การปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีแรก	การปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่
การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน		
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	3.48	6.12
อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูก	1.19	1.15
การวิเคราะห์ต้นทุนภาพด้านรายได้และค่าใช้จ่าย		
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวม	0.45	0.46
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวม	0.01	0.01
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวม	-0.46	0.47
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม	0.54	0.53
การวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด		
กำไรเงินสด (บาท)	33,525.30	19,601.09
กำไรเงินสดต่อต้นทุนการปลูก	1.31	1.41

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของการปลูกแกลดดิโอสลี สำหรับปีการเพาะปลูก 2529-30 ของการปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เองในปีต่อไป และการปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่

รายการ	การปลูกโดยขยายหัวพันธุ์เอง	การปลูกโดยซื้อหัวพันธุ์ใหม่
<u>การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน</u>		
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	5.57	6.12
อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการปลูก	6.82	1.15
<u>การวิเคราะห์สัดส่วนสภาพบ้านรายไร่และค่าใช้จ่าย</u>		
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายไร่รวม	0.12	0.46
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายไร่รวม	0.01	0.01
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายไร่รวม	0.13	0.47
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายไร่รวม	0.87	0.53
<u>การวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด</u>		
กำไรเงินสด (บาท)	50,866.84	19,601.09
กำไรเงินสดต่อต้นทุนการปลูก	7.10	1.41